

Kestävä kehitys

Alustus Emmaus Suomen seminaarissa Tammisaarella 19.9.2010

Ulf Särs, Emmaus Helsinki

Käsite kestävä kehitys tuli käyttöön niin sanotun **Brundtlandin-komission** vuonna 1987 julkaisemassa raportissa **Our Common Future**, Yhteinen tulevaisuutemme. Siinä määritellään kestävä kehitys kehitykseksi, "joka tyydyttää nykyhetken väestön tarpeet vaarantamatta tulevien sukupolvien mahdollisuutta tyydyttää omat tarpeensa".

On tapana puhua siitä, että kestävä kehitys tulee olla taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävä. Kestävä kehitys edellytyksenä kuitenkin myös on, että elämä ylipäättään saa jatkua, eikä sitä tuhota esimerkiksi ydinaseella. Siksi kestävä kehitys pitää mielestäni olla myös rauhanomainen.

Kestävä kehitys pyritään sekä poliittisesti että kehitysyhteistyön avulla. Molemmat toimintatavat ovat tärkeitä Emmaukselle.

1. Taloudellisesti kestävä kehitys

Taloudellisesti kestävä kehitys tärkeimpänä tavoitteena on, että maapallon luonnonvaroja käytettäisiin siten, että kaikkien ihmisten perustarpeet voitaisiin toteuttaa.

Monet kyseenalaistavat koko kestävä kehityksen käsitteen, koska he katsovat, että sen tarkoituksena on oikeuttaa jatkuva taloudellinen kasvu. Tämä on kyllä myös Brundtlandin komission lähtökohtana.

Kestävä kehitys on kuitenkin mahdottomuus, jos kehityksellä tarkoitetaan länsimaista jatkuvalle kasvulle perustuvaa kehitystä. Maapallon väestön rikkain viidennes käyttää jo nyt yli sata kertaa enemmän maapallon burttokansantuotteesta kuin köyhin viidennes. Suurin osa suomalaisista kuuluu tähän ryhmään. Ja maapallon resurssit ovat rajatut. Jos kaikki kuluttaisivat niin paljon maapallon voimavaroja kuin keskivertosuomalainen, tarvittaisiin jo vähintään kolme maapalloa. Kuitenkin nykyään sekä talous että politiikka rakentuvat jatkuvalle kasvulle. Sillä pohjalla kestävä kehitys ei voida rakentaa.

Kestävän talouden on vastattava ihmisten tarpeisiin eikä osakkeenomistajien voitontavoitteluun. Tämän päivän talouden vetovoimana on kasinopeliin verrattava virtuaalitalous. Aikamme suurimpia haasteita on saada aikaan politiikka, joka muuttaisi taloutta takaisin ihmisten tarpeisiin hyödykkeitä ja palveluita tuottavaksi reaalityaloudeksi. Siihen pyritään erilaisin sääntelymekanismein, joista ehkä tunnetuin on **Attac**-liikkeen ajama ns. **Tobinin vero** eli valuutanvaihtovero.

Toisaalta köyhissä maissa tietysti tarvitaan talouskasvua ja ennen kaikkea maatalouden tuotannon kasvattamista. Emmauksen kehitysyhteistyössä pyritään hyvin konkreettisesti taloudellisesti kestävään kehitykseen tarjoamalla köyhille keinoja elättää itseään. Erityisesti pyritään tehostamaan köyhien pienviljelijöiden tuotantoa. Tuetaan köyhien ja erityisesti köyhien naisten yrittäjyyttä ja autetaan heitä markkinoimaan tuotteitaan.

Jotta etelän maanviljelijät pystyisivät elämään viljelmillään, kehitysmaille olisi kuitenkin annettava oikeus suojata omaa maatalouttaan ylikansallisten suuryhtiöiden kilpailua vastaan. EU: ja muiden rikkaiden maiden olisi myös lopetettava maatalouden vientitukia. Ainakin Emmaus Helsinki onkin ollut ajamassa tällaisia muutoksia maailmankaupan sääntöihin **Kepan** kampanjoiden kautta.

2. Ekologisesti kestävä kehitys

Ekologisesti kestävä kehitys edellyttää muun muassa, että pyritään ehkäisemään ilmastonmuutosta ja suojaamaan luonnon monimuotoisuutta. Uusiutuvia luonnonvaroja on käytettävä vaarantamatta niiden uusiutumiskykyä ja uusiutumattomia luonnonvaroja on käytettävä nykyistä radikaalisti säästävämmin.

Ekologisesti kestävä kehitys edellyttää, että luonnonvarojen ja energian käyttöä tehostetaan, ja on hyvä, että sitä varten kehitetään uutta teknologiaa. Mutta tämä ei riitä, ellei rikkaiden kulutusta vähennetä. Muuten lisääntynyt kulutus syö nopeasti uuden teknologian hyödyt. Näkyvänä esimerkkinä voi mainita pienten energia säästävien lamppujen kehittämistä, joka on johtanut siihen, että näitä lamppeja näkyy miljardeittain kaikissa puissa ja parvekkeissa joulun alla.

Tutkijat **Marko Ulvila** ja **Jarna Pasanen** arvioivat kirjassaan **Vihreä uusjako**, että noin kolmannes maapallon ihmisistä kuluttaa liikaa. Tämä kolmannes ei asu vain rikkaissa

länsimaissa, vaan yhä suurempi osa myös entisissä kehitysmaissa. Tänään niitä on jo yhtä monta Kiinassa kuin Yhdysvalloissa. Kolmannes ihmiskunnasta taistelee elämästään. Näiden väliltä löytyy kuitenkin kolmasosa, joka kuluttaa kestävästi. Ja tämä osa on kasvamassa.

Rikkaus käy käsi kädessä lisääntyvän energiakulutuksen ja ympäristötuhon kanssa. Jos halutaan kestävä kehitystä, ylikuluttava osan kulutusta on radikaalisti supistettava. Se vaatii muun muassa energiansäästöä, yksinkertaisempia elämäntapoja ja kierrätystä, mikä on Emmauksen erikoisala.

Aikamme suurimpia haasteita on saada aikaan talouspolitiikka, joka ei perustuisi rikkaiden jatkuvaan taloudelliseen kasvuun. Siihen pyrkii niin sanottu **degrowth**-liike, josta on Suomessa alettu käyttää nimeä **talouslasku**. Se on herättänyt suurta kiinnostusta Emmaus-likkeessä ja erityisesti **Emmaus Euroopasta**. Siitä **Ulla Hoyer** kertoo enemmän.

Emmauksen kehitysyhteistyössäkin kiinnitetään erityistä huomiota ekologisesti kestäväan kehitykseen. Ohjelmiin kuuluu vedensaannin turvaamista, puuntaimien istuttamista ja kierrätyksen edistämistä.

3. Sosiaalisesti kestävä eli yhteiskunnallisesti oikeudenmukaista kehitystä

Maailma on tänään rikkaampi kuin koskaan. Kuitenkin kuilu rikkaiden ja köyhien välillä kasvaa sekä maiden sisällä että niiden välillä. Talouskasvusta huolimatta noin miljardi ihmistä elää alle dollarilla päivässä ja näkee jatkuvasti nälkää.

Amnesty Internationalin entinen pääsihteeri **Irene Khan** korostaa kirjassaan **Kohtalona köyhyys?** että köyhyys ei koske vain taloutta. Köyhiltä puuttuu elämän perusedellytyksiä, vettä, ruokaa, terveydenhuoltoa, koulutusta. Mutta ne kärsivät myös turvattomuudesta, syrjinnästä ja oman äänen puutteesta. Suuri osa köyhyydessä elävistä kuuluu vähemmistöihin, joita syrjitään sukupuolen, seksuaalisen suuntautumisen, kansallisuuden, kastin, vammaisuuden, uskonnon tai muiden syiden takia.

Tämä näkyy selvästi myös tämän päivän Euroopassa, jossa ihmisiä yhä selvemmin jaetaan sellaisiin, joilla on ihmisarvo, ja sellaisiin, joille ei anneta täyttä ihmisarvoa. On EU-kansalaisia, joilla on ihmisarvo. Ja sitten on maahanmuuttajia ja etnisiin vähemmistöihin, kuten romaneihin, kuuluvia joille ei anneta täyttä ihmisarvoa.

Khan korostaa että köyhyys ennen kaikkea on kysymys vallasta ja siitä voimattomuudesta, jota köyhät kokevat päivittäisessä elämässään. Sosiaalisesti kestävä kehityksen edellytyksenä siksi on, että köyhiä vahvistetaan, että taataan heidän turvallisuuttaan ja lisätään heidän mahdollisuuttaan saada äänensä kuuluville ja osallistua heitä koskeviin päätöksiin.

Käytännössä tämä muun muassa merkitsisi, että vahvistetaan globaalia kansalaisyhteiskuntaa, ay-liikettä, ympäristöliikettä, naisliikettä, erilaisten vähemmistöjen solidaarisuusliikkeitä. Hyvänä esimerkkinä tästä on **Maailman sosiaalifoorumi**, joka vuodesta 2001 lähtien on koonnut yhteen satoja tuhansia aktivisteja tuhansista kansalaisliikkeistä.

Mielestäni Emmaus-liike ja **Emmaus International** ovat parhaimmillaan juuri sellainen solidaarisuusliike. Kehitysyhteistyömme tarkoituksena on nimenomaan paikallisten yhteisöjen vahvistaminen. Projektien lähtökohtana on, että yhteisöt itse määrittelevät tarpeitaan ja kantavat niistä vastuuta. Koulutuksen ja valistuksen avulla vahvistetaan yksilöiden elämänhallintaa, täysivaltaistumista ja osallistumismahdollisuuksia.

4. Rauhanomaista kehitystä

Sota ja kriisit ovat edelleen kehityksen pahimpia esteitä. Sotavarustelut vievät myös kehitykseen tarvittavia varoja. Joidenkin laskelmien mukaan Irakin sota on maksanut noin biljoona dollaria, siis tuhat miljardia dollaria. Tämä summaa riittäisi kaksinkertaistamaan koko maailman kehitysyhteistyötä 30 vuodeksi eteenpäin.

Ydinaseuhka on yhä todellinen, vaikka siitä ei nykyään niin paljon puhuta. Yhdysvalloilla ja Venäjällä on edelleen yli 20 000 ydinasetta. Rajoitussopimuksista huolimatta ydinaseet myös leviävät. Myös ydinvoima lisää ydinsodan ja ydinkatastrofin uhkaa. Ydinjätteitä voidaan käyttää aseiden tekemiseen. Ydinvoima nimenomaan uhkaa tulevien sukupolvien elämää. Siksi se ei ole kestävä energiamuoto.

Tämän takia mielestäni Emmauksenkin on oltava rauhanliike ja osallistuttava rauhantyöhön sekä Suomessa että maailmanlaajuisesti. Emmaus Åland on siitä hyvä esimerkki, jopa sen nimi on tähän asti ollut **Ålands fredsförening Emmaus**, siis Ahvenanmaan rauhanliike Emmaus.

